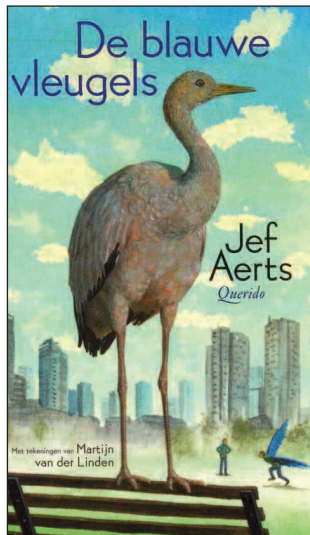

Zilveren Griffel

De blauwe vleugels

Jef Aerts tekst Martijn van der Linden illustraties

Querido 2018 • € 17,50 • ISBN 978 90 214 1487 4

Josh woont samen met zijn oudere broer Jadran en mama in een appartement. Josh is Jadrans beschermengel. Jadran is groot en sterk maar mentaal beperkt. Alles verandert wanneer Murad, de nieuwe vriend van hun mama met zijn dochter Yasmin bij hen intrekt. Wanneer ze een uitstapje naar het meer maken, vinden ze er een gewonde jonge kraanvogel. Jadran geeft hem de naam Spriet en wil voor het dier zorgen. Tijdens de vliegles loopt het mis. Josh belandt in het ziekenhuis en Jadran moet naar een zorginstelling. Daar denken de broers anders over. Ze besluiten de jonge kraanvogel naar het zuiden te begeleiden op een gestolen tractor...

- Groep 7 - 8 (NL) / Leerjaar 5-6 (B)
- Trefwoorden: verbondenheid, familierelaties, kraanvogels, zorgen/bezorgdheid, weglopen, anders zijn
- Lessuggesties: Inge Umans

1. Introductie

Bekijk de omslagtekening en titel:

- Wie zie je?
- Waar zijn ze?
- Wat doen ze?
- Wat zou de titel kunnen betekenen?
- Welke vogel zie je? Waar leven kraanvogels?
- Wat weet je allemaal over hen?

Maak een mindmap met alle voorkennis. Vul deze eventueel aan tijdens het (voor)lezen.

Bekijk vooraf de boektrailer:

<https://www.youtube.com/watch?v=CZxO2Dtidbl>

2. In het begin...

Lees het verhaal voor en zorg ervoor dat elke leerling een eigen exemplaar heeft om mee te lezen

of dingen in op te zoeken.

- Wat kom je in het eerste hoofdstuk allemaal te weten over de verschillende personages?

Schrijf de namen op het bord of op een grote flap papier en vul al lezend de informatie aan. Jadran is 16 jaar, een reus. Josh is 11 jaar, een reus aan de binnenkant (p. 21):

- Wat bedoelt Josh' moeder hiermee?
- Wat weet je over mama, papa, Murad, Yasmin?

Zoom vooral ook in op de verhouding tussen Josh en Jadran. Ze hebben een bijzondere band. Om Jadran rustig te krijgen bouwen ze regelmatig een 'adembrug' (p. 21): Laat de leerlingen in de klas of gymzaal op hun rug liggen met de hoofden op elkaars buik. Vraag hen om naar elkaars adem te luisteren en dan te ademen op elkaars tempo.

- Voel je de verbinding, de eenheid?
- Je kunt ook een lachbrug maken, door samen te lachen. Welk effect heeft dit op je?
- Op p. 28 staat: 'Als je het maar écht wil, kan je

alles.' Is dat zo? Waar een wil is, is een weg?
Wanneer heb je dit zelf al meegemaakt of ondervonden?

- Op p. 65 staat: 'Jadran had geen rem.' Wat betekent dat? Wat zijn jouw 'remmen'?
- Op p. 89 staat: 'Het zuiden is er altijd. Soms ligt het links van je, dan weer rechts of recht vooruit.' En op p. 104: 'Zonnepanelen wijzen naar de zon. (...) Het waren een soort wegwijzers naar de zon, ook als die zich niet liet zien.' Hoe kan je je oriënteren? Maak zelf een windroos en kompas. Kijk hier voor een voorbeeld:
<http://www.deboomin.eu/docs/graad2/Zelf-een-kompas-maken.pdf>. Of hier:
<https://www.proefjes.nl/proefje/020>.

- Op p. 99 staat: 'Jadran kijkt niet naar de buitenkant, hij ziet de mensen zoals ze écht zijn.' Mama zegt dat Jadran 'door je heen kan kijken'. Wat bedoelt ze hiermee? Hoe kan je door iemands buitenkant heen kijken?
- Als iemand lacht, bijvoorbeeld, lacht die dan enkel met zijn mond of ook met zijn ogen?
- Wat vertelt je lichaamstaal over hoe jij je echt voelt?
- Wat doe je bijvoorbeeld als je heel erg zenuwachtig bent? Onzeker?
- Als je iets wil verzwijgen (bijvoorbeeld als je stiekem een snoepje of koekje uit de voorraadkast hebt genomen)?
- Op p. 159 staat: 'Praten is als vervellen.' Wat bedoelt de schrijver hiermee? Is elk gesprek als vervellen? Wanneer wel en wanneer niet?

3. Kraanvogels

Vul de mindmap over kraanvogels aan:

- Hoe ziet een jonge kraanvogel eruit? (p. 15)
- Wat eten kraanvogels? (p. 24)
- Hoe bewegen kraanvogels? (p. 28)
- Kun jij ook zo bewegen? 'Hij hield zijn hals mooi recht, trok zijn buik in en trippelde op zijn tenen.'
- Hoe ademen kraanvogels (en vogels in het algemeen)? (p. 120)

Bekijk ook filmpjes van kraanvogels op het internet. Hier staat alvast veel informatie over kraanvogels: <https://www.kraanvogels.net/>.

Kraanvogels kun je ook vouwen! Zorg voor origamipapier. De vouwtechniek en achtergrond/filosofie achter de papieren kraanvogels staat hier: <https://www.paradijsvogelsmagazine.nl/origami-kraanvogel/>.

4. Poëtisch taalgebruik

Dit verhaal is niet enkel inhoudelijk mooi en boeiend, maar is ook in een hele mooie taal geschreven. Sommige zinnen zijn pure poëzie! Maak de leerlingen hier attent op en laat hen zelf ook op zoek gaan naar voorbeelden van beeldend taalgebruik:

p. 49: 'Ik frommelde oordopjes van mijn gedachten en deed mijn ogen dicht.'

p. 27: 'Ik deed geen oog meer dicht, maar hij snurkte zich zalig door de nacht.'

p. 68: 'Ze kon zelfs de gruwelijkste dingen in verkleinwoordjes gieten en praten met een stem van slagroom.'

p. 72: 'Niet alleen mijn benen, maar ook onze woorden waren kreupel.'

p. 102: 'Slapen is de kortste weg door de nacht. Als je niet verdwaalt, tenminste.'

p. 106: 'Bijna alle beelden die ik had van hem waren tweedehands. Ze kwamen van foto's.'

p. 123: 'Maar Jadran kende geen omwegen. Bij hem was altijd alles rechtdoor.'

p. 129: 'Als je iemand mist, maak je hem nog mooier in je hoofd.'

...

Een dichter schrijft beeldend: zijn woorden roepen een bepaald beeld op bij de lezer. Een dichter maakt ook vaak gebruik van beeldspraak: bijvoorbeeld door het maken van vergelijkingen, zoals gedachten zijn als vlinders. Laat de leerlingen een vergelijking bedenken bij hun haar, ogen, mond of wenkbrauwen.

Bijvoorbeeld: mijn haar is golvend als de zee, mijn ogen zijn blauw als de lucht, mijn wenkbrauwen zijn borstelig als rupsen, ...

Een dichter kan ook gebruikmaken van personificatie: menselijke eigenschappen toekennen aan dingen (bijvoorbeeld de bomen zuchten).

Zoom nog eens in op bovenstaande zinnen en bekijk op welke manier de schrijver gebruik maakt van beeldspraak. Kunnen de leerlingen zelf nog andere voorbeelden vinden?